

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
תשעי

היכל
חמישי

מ א מ ר
יבואו לבוש מלכות

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע
— אדמו"ר ה"צמח צדק" —

מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלש לבריאה
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

YOVIU LEVUSH MALCHUT

Copyright © 2013 by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehot.com • editor@kehot.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ימי הפורים הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה "ביאו לבוש מלכות", מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מכתב-יד.

מאמרי ורשימות כ"ק אדמו"ר ה"צ"צ על התורה ונ"ך, יש בהם סוגים רבים, והמאמר שלפנינו הוא מסוג הדרושים שנכתבו ע"י כ"ק אדמו"ר ה"צ"צ בסגנון ארוך מבואר היטב, בהרחבת הביאור.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וצינונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים”

נש"ק פ' תצוה, שבת זכור, ה'תשנ"ג
מאתיים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן
ברוקלין, נ"י.

בעז"ה תורה מאדמו"ר שליט"א פורים תקצ"ט

יביאוי לבוש² מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך ואשר ניתן כתר מלכות בראשו כו', ויקח³ המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי וגו', וצ"ל מה שלא נזכר הכתר כאן. הנה לבוש מלכות היינו כמ"ש ה' מלך גאות לבש שנתלבש בלבוש גאות להיות מלך העולם, וסוס אשר רכב עליו המלך הוא כמ"ש במ"ת כ"י תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה, ובתד"א⁴ פרק ה' וסוסי אש אלו משנה הלכות והגדות פי' שאותיות התורה נקראו סוסים. ואשר ניתן כתר מלכות בראשו הוא ע"ד מ"ש במ"ת בעטרה⁵ שעטרה לו אמו ביום חתונתו זו מ"ת. והנה מבחי' אלו נמשך ג"כ להנשמה בג"ע, וזהו ונתון⁶ הלבוש והסוס ע"י איש משרי המלך הפרתמים הוא בחי' מיכאל כהנא רבא ענף החסד שהוא המלביש את הנשמה בג"ע כו', וקראו לפניו ככה יעשה כו', יובן שהוא עדי"מ ארז"ל עתידים⁷ צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש וכמ"ש במ"א⁸ כ"ז באריכות. אך להבין דא"כ איך שייך כ"ז להמן לומר עליו שהוא יקח בחי' לבוש מלכות ובחי' סוס העליונים ושילביש הוא את מרדכי איך שייך המן לכל זה, ויתכן שבחי' זו נעשה ע"י מיכאל כהנא רבא כנ"ל אבל מאין יזכה המן לכ"ז שהוא יקח כו'.

והנה להבין זה יש להקדים להבין מארז"ל ת"ח⁹ צ"ל בו אחד משמונה שבשמינית גסות הרוח ומעטרא לי' כסאסאה לשבולתא (גסות מועט נאה והוגנת לת"ח ומעטרתו כסאסאה המעטרת את השבולת), והנה בתחלה יש להבין מהו ענין ת"ח, והענין כי פי' ת"ח היינו שמקבל מבחי' חכמה כי בחי' חכ' הוא

(4) ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א.
 (5) כי תרכב על סוסיך: חבקוק ג, ח.
 (6) ובתנא דבי אליהו . . . התורה נקראו סוסיים: הוספת אדמו"ר הצ"צ כאן על לשון התו"א.
 (7) בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו זו מ"ת: שה"ש ג, יא. תענית כו, ב.
 (8) ונתון הלבוש והסוס: אסתר שם, ט.
 (9) עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם: ב"ב עה, ב.
 (10) במ"א כ"ז באריכות: תו"א ד"ה יביאו לבוש מלכות שם.
 (11) ת"ח צ"ל בו אחד משמונה שבשמינית: סוטה ה, א ובפרש"י. וראה בהמ"מ במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תעז. ושם קונטרסים ס"ע שפח. ובלקו"ש חכ"ב ע' 162.

(1) יביאו לבוש: מאמר זה מיוסד על ד"ה ויקח המן את הלבוש (מפורים שנת תקס"ו), שנדפס בתו"א הוספות קיט, ג [הנחת כ"ק אדהאמ"צ מס' גוכי"ק תקס"ו]. ונו"א בסה"מ תקס"ו ח"א ע' שלב-שמב [הנחת הרה"צ ר' משה בן אדה"ז]. הגהות מהצ"צ על מאמר התו"א באוה"ת מג"א ע' נא. סח. עג. עה.
 תחילת המאמר (פיסקא הראשונה) היא הוספת אדמו"ר הצ"צ, ע"פ לשון התו"א צ, א ד"ה יביאו לבוש מלכות (מפורים שנת תקע"ב), וע"ש בהמ"מ.
 המאמר נדפס כאן ע"פ שני כתבי-יד: מס' 111 קד, א. 421 יז, ב (הכותרת: „בעז"ה תורה מאדמו"ר שליט"א פורים תקצ"ט" מופיע רק בכת"י השני).
 (2) יביאו לבוש מלכות: אסתר ו, ח.
 (3) ויקח המן: שם, יא.

בחי' הביטול במציאות לאוא"ס ומשה רבינו ע"ה שהי' מבחי' חכמה אמר ונחנו¹² מ"ה, ולכן התלבשות אוא"ס הוא בחכמה דוקא, והוא בחי' גילוי רצה"ע המתלבש בחכמה וזהו ואורי¹³ פניך כי רציתם שיש אור שמאיר לפנים ונקרא הארת הפנים וחכמת¹⁴ אדם תאיר פניו והוא ע"י הרצון כי רציתם והת"ח היינו שמקבל מבחי' ביטול זה להיות בבחי' מ"ה ולכן עיקר ענין יחו"ע ויחוו"ת הוא ע"י הת"ח דוקא שהוא הגורם בחי' יחודים אלו ע"י הביטול כו'. והנה על ת"ח זה שהוא מקבל מבחי' ביטול דחכמה עכ"ז ארז"ל עליו שצ"ל להיות בו שמינית שבשמינית גסות הרוח ומעטרא לי' כסאסאה וזהו פלא לכאורה.

ב) **ויובן** בהקדים ביאור המשל בענין בסאסאה המעטרת את השיבולת, דהנה צומחת ע"י הגשמים וע"י זריחת השמש אח"כ אמנם ע"י שרב וחום השמש המכה על החטה אם לא היה לה מוץ הטוב המלבישה שזהו הנקרא סאסאה היתה החטה נשאת וכלה מריבוי תוקף חום השמש וכן בעת ריבוי הגשמים שהי' נוטפים עליהם שלא ע"י אמצעות הלבוש היתה מתרבת א"כ לא הי' נשלם כלל גידול החטה כי בעת גידולה היתה נרקבת מהגשמים או נשרפת מחום השמש אח"כ אשר בשביל זה הוא המוץ הגדל סביבות החטה ולהיות לה לבוש ושומר לשומרה מכל פגעים אלו והיינו ע"י שהמוץ מקבל בעצמו כל עיקר תוקף החום של השמש ומפסיק בין תוקף החום להחטה שלא יגיע עצם החום להחטה רק מה שצריך לגידולה וכן יקבל בעצמו כל הגשמים שלא יפלו בעצמן ממש על החטה בעצמה רק שייגע אליה הלחלוחית מהם כפי הצריך לגידולה (והר"ז ממש כמשל הלבוש המגין על האדם מהקור וחום) ועד שתושלם גידול החטה המוץ שומר לחטה מכל אלה מן החום ומן הליחות ואחר שתגמור גידול החטה אזי אינו צריך עוד למוץ וזורקים אותו לחוץ ע"י דישה וזרי"י כי כשנגמר גידולה והרי היא ראוי' למאכל וא"כ מה היא צריכה עוד להמוץ אדרבה אם אז המוץ עלי' הרי היא גורע מעלתה שהרי המוץ אינו ראוי לאוכל וצריכים להסירו וכל זמן שלא הוסר המוץ אין ראוי החטה למאכל מחמת המוץ שעלי', ולכן קי"ל לענין דין תרומות ומעשרות שאין התבואה מתחייבת במעשר מן התורה אלא שנמרח בכרי כדכתי' דגנך¹⁵ והוא המירוץ, דהיינו שהוסר המוץ אבל כל זמן שהוא עדיין במוץ שלה היא פטורה מן המעשר (כדאי' רפ"ה דברכות ובכמה דוכתי), והיינו כי ענין המעשר ידוע שהוא בחי' קודש העליון כדכתי' העשירי¹⁶ יהי' קודש לה' דהיינו גבי מעשר בהמה נקרא המעשר שהוא העשירי קדש (כן בכל פרטי ההשתלשלות הנה ההמשכת קדושה העליונה הוא בבחי' העשירי שבכל דבר משום שנועוץ¹⁷ תחילתן בסופן דהיינו בחי' ח"ע הנק' קדש המשכת בבחי' חכמה תתאה שהוא בחי'

12) ונחנו מ"ה: בשלח טז, ז. ח.

13) ואור פניך כי רציתם: תהלים מד, ד.

14) וחכמת אדם תאיר פניו: ע"פ קהלת ח, א.

15) דגנך . . . (כדאי' רפ"ה דברכות ובכמה

פסחים ט, א. ועוד.

16) העשירי יהי' קודש לה': ע"פ בחוקותי

כו, לב.

17) שנועץ תחילתן בסופו: ראה ספר

יצירה פ"א, מ"ז.

ד. ברכות לא, א.

העשירית מלמעלה למטה סופא דכל דרגין). ועד"ז יובן ג"כ במעשר דגן ג"כ בחי' נתינת המעשר הוא המשכת בחי' קדש העליון ולכן א"א להיות בחי' גילוי והמשכת קדושה זו אלא על גוף התבואה ולא על המוץ שהוא אינו אלא שומר לחטה בלבד והוא רק כמו קליפה לפרי שהוא בחי' פסולת, וא"א להיות בזה גילוי קדושה העליונה שאינו אלא במה שיוכל להיות נכלל בסט' דקדושה ולא במה שהוא בחי' פסולת ובחי' קליפה, והמוץ הוא פסולת וקליפה ולכן הרשעים נמשלו למוץ כדכתיב כמוץ¹⁸ אשר תדפנו רוח כו' כמ"ש בוורה פרשה בלק דקפ"ט ע"א, ולכן עד שלא נמרח הכרי ולא הוברר הפסולת שהוא המוץ מן החטה אזי גם החטה פטורה מן המעשר כו' (כמבואר כ"ז ברע"מ פרשה משפטים דק"כ ע"ב כבר דאיתברר מגו מוץ ותבן ועד דיתעביד מנייהו יו"ד דאיהו מעשר לא שריא על ה' שהם ה' מיני תבואה החייבים במעשר דאורייתא ונתבאר עוד זה ברע"מ פרשה עקב דער"ב ע"ב קריב חטא דאיהו מוץ ותבן לאות ה' ואסתליק מיני' יו"ד דאיהו עשיר דילי' פי' מחמת חיבור הפסולת הנקרא מוץ ותבן לאות ה' בחי' מלכותו ית' גורם הסתלקות הח"ע שבה שורה א"ס ב"ה מלהיות מאיר בבי"ע ע"י המל' כו').

הרי למדנו מכ"ז דהמוץ הוא מבחי' פסולת ואינו כלל כלי לבחי' גילוי קדושה העליונה עד שזורקים אותו ועכ"ז הרי בלעדי המוץ לא ה' נשלם כלל גידול החטה והיתה נשרפת או נרקבת והמוץ דוקא הוא השומר את החטה וגורם גידולה, ולכאורה זהו ב' הפכים דאם מצד עצם הוא פסולת וקליפה איך יהי' הוא הגורם דוקא גידול החטה, אך לפי האמת אין זה קושיא דקודם גידול החטה עד שלא נשלם גידולה להיות כלי ממש לקדושה העליונה להתחייב במעשר כו' רק בעודה הולכת ונגדלת מן הארץ אזי היא צריכה להמוץ להיות לה לשומר שאם היותו פסולת מ"מ היא שמירה מהדבר היותר גרוע שיהי' גורם הפסד החטה לגמרי והוא השרב וריבוי הלחלוחית וא"א להיות כלל הגידול של החטה זולת ע"י שמירת המוץ שיוכל להיות שומר מפגעים אלו עם היותו פסולת כו' אבל אחר שנשלם גידול החטה ואין שייך כלל עוד הפסד פגעים הנ"ל אזי אינו צריך להמוץ וצריך לזורקו שהרי הוא פסולת כנ"ל, וכדי להיות גילוי הקדושה העליונה בהחטה שהוא ענין המעשר צ"ל מירוח בכדי להסיר הפסולת כו', ומ"מ קודם השלמת גידול החטה הנה המוץ הוא ממש המקיים גידולה ובלעדו לא ה' נשלם גידולה כלל, וזהו משארז"ל דמעטרא לי' כסאסאה לשבולתא וכוננתם ג"כ בעת זמן גידול החטה קודם גמר כל גידולה או הסאסאה הוא עטרה ממש להשבולת, שהמוץ הוא המקיים החטה אעפ"י שמצ"ע הוא פסולת כו' מ"מ הוא נצרך מאוד בשעת זמן גידול החטה כו'.

ולכן הביאו משל זה על ענין מעט גסות הרוח שהצריכו להיות בת"ח, שעם היות הגסות בחי' פסולת ואינו כלי כלל לגילוי קדושה העליונה וכמוץ יחשב

וכתיב כמוין אשר תדפנו רוח כו', מ"מ מעט ממנו צריכים לעבודת ה' בעת וזמן גידול האדם הבא להתקרב לעבוד את ה' שזו היא שמירה מפגעים והפסדות היותר גרועים הרבה יהיו מפסידים העבודה לגמרי ומעט הגסות הוא השמירה לזה, וזהו שמעטרא לי' כסאסאה כו' שהוא לו כמו שומר ולבוש המגין מהפגעים רעים המזיקים לנפש שלא יגיעו כלל עד הנפש ע"י שמירה זו כמו שהמוין מלביש לחטה ושומרה מהשרב ולחלוחית שלא יגיעו להחטה (אך כ"ז נצרך בזמן גידול האדם כשהוא הולך וגדל בעבודת ה' ועדיין לא נשלם גידולו ממש, אבל אחר שמגיע לדביקות האמיתית להיות דבק בה' ממש בבחי' ועמך"י לא חפצתי כו', אז אין צריך לבחי' גסות הנ"ל שהוא המוין כדלקמן אי"ה).

ג) וביאור ענין הנמשל מהו ענין השמיני שבשמינית דמעטרא לי' כו', הנה כבר נת' פי' ת"ח דמקבל מבחי' חכ' להתבונן בגדולת ה' ומזה נמשך האהבה ויראה, (ולכן ארו"ל שת"ח נק' קצירי ומריעי דהיינו בחי' חולת אהבה כמ"ש במ"א), והנה אנו רואים שכל מי שמתחיל בעבודת ה' בעבודה²¹ שבלב זו תפלה א"א לו בלתי אמצעות מדות הגסות והוא במה שעושה א"ע לבחי' יש ודבר מה שהוא צריך להיות עובד ה' ויש מי שעובד כו' ומניעת העבודה יצר לו (במה שהוא אינו עובד) מפני שאינו חפץ להיות נפרד כו', הגם שזהו בחפץ ורצון אמיתי שחפץ בקרבת ה' ואינו רוצה להתרחק ממנו ית', מ"מ יש בזה בחי' גסות כי נחשב בעיניו ליש ודבר והוא תובע א"ע מדוע לא יפרע החוב כו', והוא לעבוד את ה' ולא להיות נפרד ח"ו, והרי א"כ אף שתביעה זו היא אמיתית והוא עיקר התחלת העבודה שלא יומשך אחר שרירות לבו ונמשכת התביעה ע"י התבוננות בגדולת הבורא הממכ"ע וסוכ"ע וברא אותן מאין ליש וירידת הנשמה צורך עלי' ע"י העבודה וא"כ צריך לעבדו, גם צריך לתבוע א"ע בכל מה שמוסיף ידיעה בגדולתו ית' דא"כ ה' ראוי יותר להניח את הטפל שהוא כל עניני העולם ולימשך אחר העיקר כו', אך מ"מ זהו בחי' גסות (לגבי אמיתות בעל האמת) שבכ"ז הרי יש כאן טענה ותביעה ויש נתבע שתובעים ממנו, וכל זה שייך בבחי' צד הריחוק האדם מה' עד שהוא בבחי' יש ודבר נפרד בפ"ע לכך הוא יש ודבר בעבודתו וכאלו פורע מה שחייב לתובעו כו' ויש תובע ונתבע כו', אבל באמת אם ה' דבוק בה' בתכלית הדביקות האמיתית הרי א"צ לטענת וטעמי' כלל כי אין צריך לזה טעם כיון שדבוק הוא בעצמות אלקותו ית' שאין לפניו בחי' יש ודבר נפרד בפ"ע כלל, כי אין²² עוד מלבדו כתיב ולא יש מי שחייב שצריך לפרוע כו' ולא שייך ענין טענה ותביעה כלל אלא רק אחד פשוט בלבד ואין דבר זולתו כלל, וכענין שמצינו באברהם שנאמר בו ומצאת²³ את לבבו נאמן לפניך, פי' לבבו נאמן שאינו בכלל בחי' נפרד כלל בב' לבבות יצ"ט ויצה"ר אלא רק לב א' ורצון אחד פשוט ולא

21 אין עוד מלבדו: ואתחנן ד, לה.

22 ומצאת את לבבו נאמן לפניך: נחמי' ט,

ח.

19 ועמך לא חפצתי: שם עג, כה.

20 בעבודה שבלב זו תפלה: ראה ספרי

ופרש"י עקב יא, יג. תענית ב, סע"א.

שייך ענין טענה ותביעה, וזהו לפניך כמו דקמי' 23 ממש כולא כלא חשיב (וביאור זה הוא כי הנה מצינו שהשי"ת נק' ג"כ נאמן כמ"ש האל' 24 הנאמן, והענין דמבואר במ"א 25 בפ"י אמת ואמונה שכנסת' 26 ישראל נק' אמונה והוא ית' נק' אמת, כי הוא לבדו הוא האמת ואין עוד מלבדו, להיות שכנס"י הם נקבע בנפשם יחוד ה' ע"כ נק' אמונה שמקבלים את האמת, וכדאיתא בזוהר' 27 פ' בלק בשעתא דאתחבר בה אמת כדין אקרי אמונה והוא בחי' המשכה מיחור'ע שהוא בחי' אמת ליחור'ת בחי' אמונה והודאה, והמביא והממשיך שפע והמשכה זו נק' נאמן והוא בחי' צדיק עליון כ"ס 28 כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא שהם יחור'ע ויחור'ת, וכמו עד"מ בגשמיות איש נאמן שמאמינים לו הרי הוא ממוצע להביא את האמת לשאר אנשים שיקבלו את האמת ממנו, וזהו בחי' נאמן מלמעלה למטה בחי' צדיק עליון, ובבחי' זו נאמר על משה בכל' 29 בתי נאמן הוא ונק' 30 רעיא מהימנא כו', וכמו"כ בנשיי המקבלים בחי' זו נק' ג"כ לבבו נאמן, וי"ל שזהו ענין נאמן פשוט ונאמן כפוף שבגמ' 31 דשבת פ' הבונה בחי' משפיע ומקבל, כי ו' פשוטה זהו המשכה מלמעלה למטה מבחי' יחור'ע ובחי' נ' 32 כפופה זהו בחי' מקבל כמ"ש במ"א, ועכ"פ פ"י נאמן היינו גילוי בחי' האמת ממש, ועיקר בחי' אמת היינו כנ"ל כמו דקמי' כולא כלא חשיב ואין שייך שום דבר נפרד כלל כו', וזהו בחי' לבבו נאמן דאברהם שלמעלה מבחי' טענה ותביעה ויש מי שאוהב כו', וכן מבואר ג"כ בספרים לפי פשוטו בפ"י ומצאת את לבבו נאמן כו' שקיבל כל העשרה נסיונות בשמחה וטוב לב כו').

וכאשר לבבו נאמן בלא טעמים או וכרות' 33 עמו הברית לתת לזרעו הכנעני והחיתי כו' שהם ז' מדות הרעות שבנפש (כי הכנעני כו' הוא עכומ"ז כמ"ש בתורה ולכן נמשלו המדות להם) כי בטלים ממילא משום דקמי' ממש כולא כלא חשיב ואין דבר נפרד כו', והיינו לתת לזרעו שנתונים ומתבטלים בבחי' הביטול האמיתי, כי ע"י לבבו נאמן דאברהם אין שייך שום טענה וסברא כלל להיות נפרד כו' עד שיצטרך למלחמה כו'.

28 כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא: דברי הימים-א כט, א. וראה זח"א לא, סע"א. זח"ב קטז, א. זח"ג רנז, סע"א. זהר חדש קג, ב. ועוד.

29 בכל בתי נאמן הוא: בהעלתך יב, ז.

30 ונק' רעיא מהימנא: ראה זח"א קו, א. זח"ב ח, ב. ועוד. פתיחתא דאיכ"ר כד. יל"ש איכה סוף רמז תתקצז.

31 שבגמ' דשבת פ' הבונה: קד, א.

32 נ' כפופה זהו בחי' מקבל כמ"ש במ"א:

ראה ביאור' נח, ד, צ, א, ככו, א"ב.

33 וכרות עמו הברית: נחמי' ט, ח.

23 דקמי' ממש כולא כלא חשיב: ראה זהר בהקדמה (יא, ב). ר"ח (שער היראה) ש"א, פ"א (ז, רע"א).

24 האל הנאמן: ואתחנן ז, ט.

25 במ"א בפ"י אמת ואמונה: תפלת ערבית (ברכת ק"ש). ראה לקו"ת ואתחנן ה, ג ואילך.

26 סידור עם דא"ח קיב, ב. ביאור' קיג, ד. קכד, ד.

27 שכנסת ישראל נק' אמונה: ראה זח"א טז, ב.

28 בזוהר פ' בלק בשעתא דאתחבר בה:

צצח, ב.

ואמנם לא כל אדם זוכה למעלת אברהם, כי לבנו נאמן זהו לאחר שנשלם אברהם במעלה ונק' אברהם בתוס' ה"א, והיינו לאחר שנימול כמ"ש ושמת³⁴ את שמו אברהם ומצאת את לבבו נאמן לפניך הרי אמר דבתחילה שמת את שמו אברהם והיינו בשעת המילה, ואח"כ ומצאת את לבבו נאמן לפניך, (והיינו כנ"ל דבחי' נאמן הוא בחי' מדת צדיק עליון דאחיד בשמיא וארעא, והכלי לגילוי בחי' זו הוא בחי' לבבו נאמן, וידוע דבחי' מדת צדיק הוא תלוי בברית מילה כמ"ש בזוהר³⁵ דכל מאן דאתגזר אקרי צדיק כו'), ואזי וכרות עמו כו', משא"כ קודם שנימול שנק' אברם³⁶ יצא ממנו ישמעאל שהוא בחי' חסד דקליפה שנמשך ומסתעף בבחי' שבה"כ מבחי' חסד דקדושה, כידוע בענין הטעם שנק'³⁷ מדת החסד בשם גדולה כי מחמת שלגדולתו אין חקר לכן החסד המתפשט ממנו הוא גדול מאוד וכמ"ש אר"ך³⁸ אפיים וגדל חסד כו', אך א"כ הרי מצד גדולה זו דקמי' כחשיכה כאורה לכן מגיע יניקה גם לבחי' ישמעאל שהוא בחי' קליפה ע"ד מ"ש שממית³⁹ בידיים תתפש והיא בהיכלי מלך שאינו נותן לב כלל לדקדק ע"ז כו'.

אמנם ע"י העצה שארז"ל ת"ח צריך להיות בו א' משמינית שבשמינית כו' עיי' לא הי' יניקה כלל לבחי' ישמעאל (אפי' קודם שהגיע לבחי' לבבו נאמן), כי הנה ידוע דע"י אדל"ת אדל"ע באותה הדוגמא ממש, כי רוח⁴⁰ אייתי רוח ואמשיך רוח ולכן ע"י אדל"ת זה בת"ח בבחי' גסות שנכללת בקדושה והוא מה שאינו רוצה להיות נפרד כנ"ל וחספ' בקירוב לה' (דהיינו שאינו רוצה להשפיל עצמו להיות נמשך אחר התאוות והתענוגים הגשמיים) שהוא בחי' גיאות דקדושה ורוממות הנפש והתנשאות מלהיות נמשכת אחר מדות הבהמיות ושאר מדות המגוננות ואהבת הממון כו' וכה"ג, כי אינו רוצה להיות נפרד רק לדבקה בו ויגבה⁴¹ לבו בדרכי ה', שלא יאמר די לי בפרק⁴² א' שחרית כו' ולא ימעט בעיניו כל מעשיהו ותגבה נפשו למעלה תמיד להוסיף באור התורה ועבודה שבלב, הנה באדל"ת זאת שבבחי' גיאות הנ"ל נעשה אדל"ע להיות למעלה ג"כ בחי' גיאות והתנשאות בקדושה העליונה שלא להשפיל את עצמו ליתן יניקה לישמעאל ולהיות מואס בהם, והיינו ע"י שהאדם ממאס התענוגים הגשמיים ומתרום מהם כו', וכמ"ש כ"י⁴³ גאה גאה ותרגומו גיאה על גיאותנא, כלומר שמתגאה ומסתלק מן הגאים והם בחי' פרעה שאמר אני⁴⁴ ואפסי עוד כו' וישמעאל ולא כאברהם

34) ושמת את שמו אברהם: שם ז.

35) בזוהר דכל מאן דאתגזר אקרי צדיק:

זחי"ב כג, א. א. נט, ב.

36) אברם יצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים נו, א.

37) שנק' מדת החסד בשם גדולה: ראה לקו"ת עקב יז, ד. מאמרי אדהאמ"צ נ"ך ע' תקלד. וש"נ. תו"ח ויצא קעה, ד ובהערה 14.

38) אר"ך אפיים וגדל חסד: תהלים קמה, ח.

39) שממית בידיים תתפש: משלי ל, כח.

40) רוח אייתי רוח ואמשיך רוח: ראה זחי"ב קסב, ב.

41) ויגבה לבו בדרכי ה': דברי הימים ב יז, ו. 42) בפרק א' שחרית: ראה מנחות צט, ב.

הל' ת"ת לאדה"ז פי"ג, ה"ד.

43) כי גאה גאה ותרגומו גיאה על גיאותנא: בשלח טו, א. ותרגום אונקלוס.

44) אני ואפסי עוד: ישעי' מז, ח. י, טו.

שיצא ממנו כו', לפי שמצד רוממות חסד עליון הנק' גדולה הכל כלא חשיב היינו דוקא כשאינו מתגאה ומתרומם, אזי נותן לב לדקדק שלא יצא אור ההשפעה לישמעאל, ואע"פ שנא' שממית בידיים תתפש כו' שאין המלך נותן לב לדבר קטון כזה, היינו כשאינו בבחי' גיאות והתנשאות, אזי מצד עוצם מדת הגדולה דכולא קמי' כלא, יכולים הכל לקבל כיון דקמי' כחשיכה⁴⁵ כאורה, אבל כשבא לכלל גיאות והתנשאות דוקא אז יקפיד שלא יקבל ישמעאל ויצא לגרש השממית, וזהו ה'⁴⁶ רמה ידך בל יחזיון פי' דוקא כאשר רמה ידך בבחי' רוממות וגיאות אז בל יחזיון מפני שמסלק מהם בהשגחה שלא יקבלו גם הם כו', וזהו שכתוב כ"י' יד על כס י"ה דהיינו מבחי' יד רמה דוקא כמ"ש בסידור בשער הפורים ע"ש.

ד) **ואמנם** זהו דוקא בהתחלות עבודה או צ"ל האתדל"ת בבחי' הגסות שאינו רוצה להיות נפרד כו' ועי"ז לא יהי' יניקת החיצונים, אבל אח"כ כשיגיע לבחי' לבבו נאמן אזי אין צריך כלל לבחי' גסות ויש כו', ואפ"ה לא יהי' יניקת החיצונים כי בבחי' זו לא שייך כלל יניקת החיצונים כדכתיב באברהם ומצאת את לבבו נאמן לפניך וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני והחתי כו' שהם נתונים ובטלים לגמרי (שהרי כל הקליפות בטלים ומבוטלים והי' כלא הי' ממש לפני ה' כמ"ש כהמס"ה⁴⁸ דונג לפני אש יאבדו כו', ובחי' לבבו נאמן הוא ג"כ גילוי בחי' אלקות המלושב בכ"ח מ"ה שבנפה"א) וא"צ כלל למלחמה ולברוח מהם ע"י הגיאות כמו שצריך לזה בתחילת העבודה כנ"ל, משא"כ כשלבבו נאמן אזי נתונים המה לו לגמרי (ואברהם שיצא ממנו כו' הוא קודם שנימול והגיע לבחי' לבבו נאמן כנ"ל, וגם⁴⁹ דוקא קודם שנימול דאל"כ אפי' קודם בחי' לבבו נאמן יוכל לסלק היניקה של החיצונים ע"י בחי' גיאות דקדושה כנ"ל, אלא דשאני באברהם שהי' קודם מילה עדיין וכמ"ש הטעם במ"א).

ו) **הנה** כמו שנת' שיש הפרש בין תחלת העבודה לבחי' השלימות בסוף העבודה שהוא בחי' לבבו נאמן בענין בחי' הישות וגסות, שבתחלת העבודה הוא בחי' ישות שהוא אינו רוצה להיות נפרד ויש כאן טענה ונתבע, משא"כ בבחי' לבבו נאמן אין דבר נפרד כלל, כמו"כ יובן שעיקר ההפרש ביניהם ג"כ בענין ההתבוננות שממנה נמשך ההתפעלות והא בהא תליא, שבתחלת עבודתו צ"ל ההתבוננות בבחי' ממלא וסובב ומחמת זה יתפעל באהוי"ר וזה נחשב ליש ודבר, כי יש מי ששיג ונדמה לו ההשגה לאיזה דבר מה, ובאמת לית⁵⁰ מח' תפיסא בי' בעצמות אלקות, כי הוא למעלה מבחי' ממלא וסובב ולמעלה מכל בחי' ההשתלשלות ואינו בגדר עלמין כלל להיות בחי' סובב לעלמין כו', ולכך גם

45) כחשיכה כאורה: תהלים קלט, יב.

46) ה' רמה ידך בל יחזיון: ישעי' כו, א.

47) כי יד על כס י"ה . . . כמ"ש בסידור בשער

הפורים: בשלח יז, טז. סידור רפא, א ואילך.

48) כהמס דונג לפני אש יאבדו: תהלים

סח, ג.

49) וגם דוקא קודם שנימול: תיבות אלו הם

רק בכתי"ב.

50) לית מח' תפיסא בי': ראה תקו"ז

בהקדמה (ז, א).

התבוננות זאת תפול בסוף כשנשלם במעלת העבודה יזכה לידבק בעצמות ומהות אור א"ס שלמעלה מן ההשתלשלות עד שיחשב לו ההתבוננות הנ"ל שמצד בחי' טוב וממלא כמו מוץ ותבן לגבי העיקר כו', כך כל הטעמים שהי' לו בהשגות והתבוננות כל ימי העבודה באהוי"ר בתחלתו אינו אלא כטפל בעלמא לגבי העיקר, כי בהגיעו לבחי' עצמות אור א"ס אזי כל הטעמים הנמשכים ממה שהוא בחי' ממלא וסובב כלא חשיב ממש לגבי עצמותו כמ"ש מ"י⁵¹ לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, דשמים וארץ הן בחי' סובב וממלא ועל זה נאמר מי לי בשמים כו' רק למהו"ע ממש, וזהו מ"ש כ"י⁵² נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים, ופי' כי הנה יש אהבה הנמשכת מההתבוננות בבחי' ממכ"ע כמ"ש לאהבה⁵³ את ה' כי הוא חייד כו', וכתוב נפשי⁵⁴ אויתיך כמו שאוהב חיי נפשו כך הוא ית' הוא נפש וחיות כל העולמות כולם וחיי נפשו בפרט, ולכן אויתיך כמו שחושק לחיי נפשו כו', ובחי' זו מה שהוא ית' נפש וחיות כל העולמות כולם זהו בחי' ממכ"ע ונק' דבר⁵⁵ ה' ורוח פיו, וכמו ההבל היא הארה חיצונית לבד כך בחי' זו הנק' ממכ"ע היא הארה חיצונית, ומצד בחי' זו יש בחי' התחלקות מדריגות, דבג"ע העליון הגילוי יותר מהג"ע התחתון כו', וכן כל העליות בחי' ילכו⁵⁶ מחיל אל חיל כמאמר וכל⁵⁷ החיים יודוך סלה הוא בבחי' גילוי זו ההארה בחי' ממכ"ע שיש בזה ג"כ עליות עד אין קץ, וזהו סלה⁵⁸ שאין לו הפסק, שיש השגה למעלה מהשגה כו' כיון שהוא ית' אין סוף א"כ אין קץ לגילוי זה שיוכל להיות השגה גבוה מהשגה שלפניה כו', וזהו וקדושים⁵⁹ בכל יום יהלוך סלה, סלה היינו בלי הפסק, ר"ל שאפי' בבחי' עלי' זו שבבחי' השגה אחר השגה כו' שזהו בחי' ממכ"ע בחי' חכמה, אין שייך לומר שיש גבול היינו שיהי' בחי' חכ' שאין עוד למעלה הימנה, כי יכול להיות עוד חכ' גבוה גבוה יותר, שהרי מוחין חדשים נמשכו בכל יום גבוהים משל יום העבר אין שייך לומר הפסק כו', וזהו סלה וזו היא ההתבוננות בבחי' ממכ"ע ויש בזה ג"כ פרטים רבים לאין שיעור בענין ריבוי העולמות עליונים לאין קץ כמ"ש באד"ר ובע"ח והוא רק טיפה כו' כמ"ש בהקדמת הרח"ו ז"ל, אך כללות ההארה הנק' ממכ"ע הוא רק בחי' דבר ה' ורוח פיו כנ"ל שבבחי' זו הוא כל העליות וריבוי העולמות גבוה⁶⁰ מעל גבוה שומר כו', אבל בחי' סוכ"ע הוא המקיף לכל העולמות בשוה וכמ"ש ומתחת⁶¹ זרועות עולם כי אינו מאיר בעולמות בבחי' גילוי אלא כמו שאינו מושג בעשי' הגשמי' כך ממש הוא נשגב ומרומם אפי' מהשגת בחי' ח"ע ואצ"י עם עשי' שוין ממש, ועז' נאמר אין⁶² ערוך לך שאין שייך לומר שכערך דומם הגשמי

51) מי לי בשמים: תהלים עג, כה. העמידה.

52) כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.

53) לאהבה את ה' כי הוא חייד: ע"פ נצבים

ל, כ. העמידה.

54) נפשי אויתיך: ישעי' כו, ט.

55) דבר ה' ורוח פיו: ע"פ תהלים לג, ו.

56) ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח.

57) וכל החיים יודוך סלה: נוסח תפלת

58) סלה שאין לו הפסק: עירובין נד, א.

59) וקדושים בכל יום יהלוך סלה: תפלת

60) גבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז.

61) ומתחת זרועות עולם: ברכה לג, כו.

62) אין ערוך לך: תפלת שחרית דשבת.

לגבי אצ"י או כערך הטיפה לגבי ים האוקיינוס כך ערך האצ"י לגבי אור המקיף הסוכ"ע, כי אצ"י לגבי סוכ"ע אין ערוך כלל וכערך הדומם הגשמי ממש לגבי הסוכ"ע בלי שום יתרון כלל, עד"מ לגבי דבר שבלי מספר כלל ממש לא שייך לומר שכמו ערך א' לגבי אלפי אלפים כך ערך אלפי אלפים לגבי דבר שבלי מספר כלל, שזה אינו, דא"כ יש לו ערך ומספר דהיינו אלפי אלפים פעמים אלפי אלפים, אבל אם הוא בלי מספר הנה אלפי אלפים עם האחדים שוין ממש אצלו בלי יתרון כלל וכלל, אעפ"י שמצד עצמן יש ביניהם ריחוק גדול כו', שזהו אחד וזהו אלפי אלפים ויש לו יתרון גדול עליו שהוא כמוהו אלפי אלפים פעמים, מ"מ זהו בערך זה לגבי זה דהיינו לגבי דבר שהוא בבחי' ערך ומספר, אבל לגבי דבר שאינו בבחי' מספר כלל שניהם שוין ממש בהשוואה אמיתית, כיון שאינו בבחי' מספר לא שייך אצלו רב ומעט, והרב עם המעט שוין בבחי' זה שזהו הכל בבחי' מספר, משא"כ בדבר שאינו בבחי' מספר אין שייך כל זה כו', וכך בחי' יתרון העולמות זע"ז גבוה מעל גבוה השגה למעלה מהשגה כו' שיש בזה עליות לאין קץ כמו עד"מ בבחי' המספר יכול להיות מספר רב ממספר בלי שיעור כו', וזהו יהלוך סלה שאין הפסק כו', וכמו ג"ע התחתון וג"ע העליון ואצ"י ולמעלה מאצ"י וההרחק ביניהן רב מאוד כערך הטפה לאוקיינוס ויותר מזה, כך אין ערוך ג"ע לגבי האצ"י כו' ואצ"י לגבי למעלה מהאצ"י כו' ואין קץ לריבוי העליות שיכול להיות בזה, והכל בחי' ממכ"ע כיון שמאיר בגילוי בחכ' והשגה, אך לגבי סוכ"ע המקיף לעולמות בשווה הרי האצ"י ולמעלה מאצ"י וכל בחי' מוחין חדשים שיכול להיות נמשך כו' עם העשי' הגשמי שוין ממש, כיון שאין שייך בו שום השגה כלל ועיקר וא"כ אין חילוק בין בחי' ח"ע לעשי' כו' שמופלא ונשגב משניהם כו', וזהו אין ערוך לך רק שהוא המקיף עליהן וכמבואר פי' וענין זה במ"א איך שמ"מ הוא מחי' ומהוה אותן עי"ז שהוא בחי' סובב ומקיף להן.

אמנם כל בחי' זו דסובב וממלא זהו רק הארה בעלמא ממהו"ע ית' רק שבחי' ממלא הוא הארה דהארה הנמשך ע"י צמצום רב להיות מתלבש בחכ' והשגה כו', ובחי' הסוכ"ע הוא ההארה שלמעלה מבחי' צמצום רב הנ"ל, ולפיכך הוא למעלה מההשגה אבל מ"מ הוא רק הארה בעלמא לכך הוא בחי' סובב לעלמין, אבל מהו"ע ית' הוא למעלה מעלה מגדר עלמין לגמרי ואין שייך לומר בו אפי' בחי' סובב, וזהו כי נשגב שמו לבדו פי' אפי' בחי' נשגב דהיינו בחי' סוכ"ע, שבבחי' סוכ"ע נאמר אין ערוך לך ואצ"י עם עשי' שוין לגבי בחי' זו, א"כ הרי הוא נשגב ומרומם לגמרי מהם, ונשגב הוא מורה על הפלגה יתירה שהוא מופלג הרבה מעולמות הנאצלים ונבראים וכנ"ל באריכות, מ"מ הנה בחי' זו דסוכ"ע הנק' נשגב הוא רק שמו לבדו שהוא רק בחי' שמו שהוא הארה בעלמא כו', אבל מהו"ע ית' לא שייך לשבחו כלל בבחי' נשגב ובבחי' אין ערוך כו', ועי"ז נאמר דומי"63 תהלה נורא"64 תהילות כו'.

וזהו שנק' כנסי' יונת⁶⁵ אלם עד"מ האלם שאינו יכול לדבר כלל ושותק לגמרי, כך מצד ההתבוננות במהו"ע שלמעלה מעלה מבחי' סוכ"ע ואין שייך לומר בו אפילו בחי' נשגב ואין ערוך כו', הנה מזה נמשך בחי' לבבו נאמן בלי שום טעם ודעת והשגה כי כל הטעמים כמוץ ותבן יחשבו לגבי מהו"ע ית' שאפילו בחי' אין ערוך הוא רק בבחי' סובב כו', וזהו רק כמו בחי' שתיקה לבבו נאמן למעלה מבחי' חכ' וטעם ודעת, וזהו סיג⁶⁶ לחכמה שתיקה, הסייג הוא למעלה מהחכ' כמ"ש במ"א, אך לא שייך בחי' זו דבחי' השתיקה לחבר יונת אלם רק לאחר שקדם לו ההתבוננות שעפ"י טעם ודעת מצד בחי' ממכ"ע, כי הוא חייך ונפשי איתך, ומצד בחי' סוכ"ע שאין ערוך לך כנ"ל באריכות אז אח"כ כשנתקשר נפשו היטב ונקבע בליבו בטובו בעומק התבוננות זו, אזי יכול לזכות ולדבוק בבחי' התבוננות במהו"ע ית' שלמעלה מבחי' סוכ"ע להיות לבבו נאמן בלי טעם ודעת, אבל אם לא יתחיל כלל בהתבוננות כסדר, ישאר למטה לגמרי כאלם⁶⁷ ממש לא יפתח פיו כו', אלא מתחלה צ"ל ההתבוננות בממכ"ע וסוכ"ע ע"פ הטעמים בכל הנ"ל דנפשי איתך ואין ערוך ואח"כ יעלה למדריגות בחי' לבבו נאמן, שכל הטעמים הנ"ל (דנפשי איתך) רק כמוץ ותבן יחשב כי נמשכים רק מבחי' סוכ"ע וממכ"ע, והרי מהו"ע ית' למעלה מעלה מכ"ז כנ"ל. ובזה יובן מ"ש בקי"ס וירא⁶⁸ ישראל את היד הגדולה כו' ויאמינו בה, ונתבאר הקושיא⁶⁹ במ"א איך שייך אמונה אחר ראיי, ולפי הנ"ל יתיישב דגם לאחר כל ההשגות בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע שייך בחי' לבבו [נאמן] לבחי' מהו"ע ית' שלמעלה מעלה מכל הטעמים והשגות כו', רק להיות נאמן פשוט בלי שום טעם ודעת כנ"ל.

ה) **ועתה** יתבאר ענין מארז"ל ומעטרא לי' כסאסאה לשיבולתא, דהנה כמו שנת' (באות ב') בענין סאסאה שהוא המוץ שהוא שומרה לחטה כ"ז שהחטה גדולה בשדה שצריכה שמירה אז מן השרב ולחלוחית הגשמי' שיוכל לקלקלה, אז המוץ שומרה מכ"ז, ולאחר זמן גידולה שאז אין לחוש לפגעים הנ"ל זורקים המוץ, כך הנמשל בניצוץ האלקי המלובש בגוף שהוא ג"כ בחי' זריעה, כמ"ש וזרעתי⁷⁰ את בית ישראל כו', והולך וגדול מן העפר דנפש הבהמית והגוף, ע"י בחי' התבוננות בממכ"ע וסוכ"ע כו' ובקיום התומ"צ, ותכלית גמר ההגדלה וכשיגיע לבחי' לבבו נאמן הנ"ל.

והנה כשמגיע לבבו נאמן הנ"ל כתיב וכרות עמו הברית לתת לו את כו', שכל התאוות ומדות הרעות בטלים ומבוטלים ונתונים המה לו לגמרי כדלעיל,

65 יונת אלם: תהלים נו, א.
 66 סיג לחכמה שתיקה: אבות פ"ג, מ"ג.
 67 כאלם ממש לא יפתח פיו: ע"פ תהלים לח, יד.
 68 וירא ישראל את היד הגדולה: בשלח יד, לא.
 69 הקושיא במ"א: ת"א בשלח סא, ד ואילך. ת"ח בשלח (ח"א) קנד, ג. וראה יהל אור ע' תרלד – וכה' במד"ר בשה"ש בפסוק אתי מלבנון דכ"ו ע"ב אית בר נש שחמי ולא מהימן.
 70 וזרעתי את בית ישראל: ירמי' לא, כו.

וא"כ אז אין לחוש לשום פגע והפסד, והוא כמשל החטה לאחר גמר גידולה בשלימות אז אין שייך פגע והפסד כו', (וזהו שארז"ל אברהם⁷¹ השלים עמו היצה"ר דהיינו לפי שהי' לבבו נאמן וכו') אזי לתת לו כו' כנ"ל), אבל קודם שהגיע לבחי' הנ"ל רק שהולך וגדל שאז עדיין הי' מדות רעות אינן בטילים ונתונים לו (שמו שאברהם יצא ממנו כו' קודם שהגיע למדריג' בחי' לבבו נאמן כו'), ויכול להיות נאבד אור הניצוץ אלקי ונטבע ונשקע בתאוות נה"ב כמשל החטה בזמן גידולה, והשרב והלחלוחית הן חמימות התאוה שנמשלו לשרב, או ריבוי הקרירות והעצלות בעבודת ה' שנמשל ללחלוחית כו', שמחמת זה יוכל להיות נרקב הגרעין כו', אך ע"י בחי' המוץ מתקיים וצומח וגדל באהוי"ר בלתי מונע, והיינו בחי' הגסות וההתנשאות שיש לאדם בתחלת עבודתו, שצ"ל בבחי' זו שיבוא על עצמו בדרך תביעה שלא ירצה להיות נפרד שלא יהי' בבחי' עצלות וריקבון שלא לשרוף בבחי' התאוה, והרי גסות זו עם להיותה מוץ ופסולת לגבי עבודה אמיתית שבבחי' לבבו נאמן, מ"מ שומר הוא לפרי לשומרם מכל פגעים, והי' כמשל המוץ שסובל הליחות והשרב בעצמו שלא יגיע להחטה, כך בחי' גסות הנ"ל סובל את כל מה שיש בנפש הבהמית מן העצלות והתאוות ומדחה אותם לגמרי להיות זריז בעבודת ה' ונקי מן התאוות כו', ומחמת זה אור ניצוץ האלקי הולך וצומח וגדל תמיד באהוי"ר עד שנגדלה בשלימות, כמ"ש רבבה⁷² כצמח השדה נתתיך ותרבי ותגדלי כו', ואחר שנשלמת א"צ להמוץ וזרקין אותה ואז העשירי יהי' קדש לה, והנמשל הוא שבהגיע לשלימות הגידול דבוק הוא במהו"ע ית', וגם כל הטעמים וההשגות שהי' שומר לפרי בטלים ונופלים מפניו שהוא ענין לבבו נאמן הנ"ל, ואז ג"כ נתוני' לו כל ז' מדות כו'.

ו) והנה כמ"כ יובן ענין הנ"ל מלמעלה למטה בענין האתעדל"ע הנמשך ע"י אתעדל"ת, דבתחילה ע"י אתעדל"ת שבבחי' הגסות הנ"ל נתעורר למעלה ג"כ בחי' גאות והתנשאות דקדושה להיות רמה⁷³ ידך כו', ועי"ז היא השמירה שלא יהי' יניקת החיצונים, ולולא גאות דקדושה היו יכולים לינק, כי מפני רוממות האור דכולא קמי כלא חשיב יכולים החיצונים לינק ממקום הגבוה כו' כנ"ל אות ג', וע"י בחי' גאות הנ"ל היא השמירה של האור הזורע שלא ינקו החיצונים ולא יפלו ברקבון ושרב כו', והיינו⁷⁴ ענין המשכות בחי' לבוש מל' אשר לבש כו', ואמנם אחר שנשלם האדם להיות בחי' לבבו נאמן שהוא דבוק במהו"ע ית', ואז נופלים כל הטעמים והתבוננות שמצד בחי' סוכ"ע וממכ"ע, הנה ע"י האתעדל"ת אתעדל"ע מלמעלה ג"כ מבחי' שלמעלה מלבוש זה דגאות לבש כו' כמ"ש הודו⁷⁵ על ארץ ושמים, בחי' ממלא וסובב שנק' ארץ ושמים הם רק הודו וירם קרן לעמו לקרבם למהו"ע ית' ממש, אך קודם שהגיע אדם לגילוי זה אזי

71 אברהם השלים עמו היצה"ר: ירושלמי ברכות פ"ו, ה"ה. ליתא כל זה.

72 רבבה כצמח השדה: יחזקאל טז, ז. 74 והיינו ענין . . אשר לבש כו': בכת"י ב'.

75 הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.

73 רמה ידך: ישעי' כו, יא.

צ"ל התעוררות בחי' גיאות דקדושה שלא יהי' יניקה לחיצונים, וזהו דת"ח צ"ל בו שמיני שבשמינית שהוא חלק אחד מס"ד, ודקדקו דוקא חלק כזה, כי כשיהי' יותר מזה דהיינו אפילו חלק א' מס"ג אז יהי' כולם ס"ג (כי נפלו ניצוצים משבה"כ מבחי' ס"ג דתוהו, וא"כ בחי' ס"ג שלמטה יש ממנו יניקה יותר מדאי, משא"כ משם ס"ג דתיקון דקדושה למעלה הוא דוקא בחי' גאה גאה להיות רמה ידך כו', ולכן למטה בת"ח צ"ל הגסות רק חלק א' מס"ד, ובגסות זו מעטרא לי' כסאסאה להיות נשמר מכל דבר רע והולך וגדול כו'),

ונמצא ענין ציווי גסות זה דקדושה בהזהרת המגיד להרב ב"י בליל שבועות, הובא בשל"ה ריש מסכת שבועות, שאמר להב"י וחביריו בזה הלשון, והחזיקו עצמכם לגדולים כי אתם מבני היכלא דמלכא, והמכוון שלו בזה הוא כדמסיים זכיתם לפרוודור השתדלו ליכנס לטרקלין ולא תצאו כי אשר יצא מפתח שער הפרוודור דמו בראשו כו', וי"ל דעד"ז הי' תוכחת שמואל לשאול, הלא"ה אם קטון אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה, כלומר שריבוי העונה שהחזיק א"ע לקטן ולא שם על ליבו שראש שבטי ישראל הוא, דין גרמא לי' לחטוא בחושבו שאין פגם שלו גדול כ"כ, וכן מבואר עוד בתחלת ספר המגיד שהגיד להב"י ואמר לו הוי זהיר מלהפריד אפילו רגע אחד ממני וממשנתי ויראתי ותורתך, כי אילו היית יודע כמה עולמות מתפסדות על ידך בעת שאתה מפסיק מלהרהר בד"ת לא היית מפסיק אפילו רגע אחד כו', ואח"כ סיפר לו מעלתו של הרב ב"י למעלה דממ"ה חפץ ביקרו ושאר מעלות רבות, ובסיפא סיים שדר קוב"ה לאו דעתך בגין דתחזאה יתך בהאי דרגא ובכן לא תבוא לידי חטא ותאמר אם האיש כמוני העתיד לכל המעלות אלו יחטא בהרהור כו'. וכ"כ" בשם הבעש"ט ז"ל לפעמים יכול האדם לעבוד את הוי' ע"י גסות, והמכוון הכל כמש"ל שבחי' גסות זו הוא מה שיתבע א"ע לבלתי לחפוץ להיות נפרד, כיון ששרש הנשמה מאוד גבוה כו' כנ"ל (כך עי"ז מעורר ג"כ למעלה בחי' גיאות דקדושה להיות גיאה על גיוותנא שלא יהי' יניקה לחיצונים כו' כנ"ל).

(ז) **ובכל** זה יובן ענין ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי, ונת' לעיל (אות א') הקושיא כיון שהלבוש זה שלבש בו המל' הוא בחי' ה' מלך גיאות לבש ומזה נמשך הארה להנשמה כו', א"כ איך שייך לומר שהמן יקח את הלבוש כו'. ולפי משנ"ל יובן זה, כי המן הוא בחי' גסי הרוח כאומרו למי"ה יחפוץ המלך לעשות יקר יותר ממני שנדמה לו שאין כמוהו, אך כשנתברר מהגסות לעבודת ה' והוא בחי' השמיני שבשמינית שצ"ל בת"ח ונעשה לו לבוש ושומר כסאסאה לשבולתא, א"כ הרי ממש המן הוא המלביש את מרדכי כי

76) הלא אם קטון אתה בעיניך: שמואל-א הריב"ש סצ"א. כתר שם טוב סס"ח. סרכ"א. סשצ"ג. ובציונים והערות בצוה"ר וכש"ט שם. 77) וכ"כ בשם הבעש"ט ז"ל: ראה צוואת 78) למי יחפוץ המלך: אסתר ו, ו.

מעטרא ל' כסאסאה כו', וכבר נת' דעי"ז נמשך אתעדל"ע בבחי' גיאות דקדושה שזהו ענין לבוש הנ"ל גיאות לבש וזהו ממש לבוש אשר לבש בו המלך.

וזהו"י ג"כ ענין וסוס אשר רכב עליו המלך, פי' סתם המלך שנזכר במגילת אסתר הכוונה לממ"ה הקב"ה, ולכך נק' המלך סתם מפני שהוא מלך כללי כללות כל ההשתלשלות דאבי"ע וכמ"ש מלכות⁸⁰ מלכות כל עולמים.

וענין שהמלך הזה רוכב על סוס יובן בהקדים הפסוק כיו"ט תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה, סוסך לשון רבים, ולכאורה זה סותר למ"ש כאן במגילה וסוס אשר רכב כו' דמשמע סוס א', אך הענין דהנה ארז"ל ששה⁸² דברים נאמרו בסוס ואחד מהן הוא שרוחו גסה עליו, והיינו שבחי' סוס שלמעלה הוא בחי' שם ס"ג דקדושה, וזהו רוחו גסה, גס הוא אותיות ס"ג, וזהו דסוס⁸³ הוא גימטרי" ב"פ ס"ג, אך מה שהוא ב' פעמים היינו כי יש ב' מדריגות בשם ס"ג ממטה למעלה ומלמעלה למטה, וכמשי"ת אי"ה, וזהו ענין סוס לשון יחיד וסוסך לשון רבים, כי סוס בחי' שם ס"ג הנ"ל, אך כל סוס הוא כפול כי יש ב' בחי' בשם ס"ג, ולבא אל הביאור בזה הנה ידוע ענין שם ס"ג שהוא שם הוי' במילוי יודי"ן, אך הוי"ו דשם הוי' הוא במילוי א', והענין כידוע שהוי"ו דשם הוי' רומז על המשכה, ומה שהוא במילוי א' הרמז בזה הוא ענין בחי' רוממות והתנשאות שבהמשכה זו שלא יומשך האור למי שאינו ראוי, שזה נעשה ע"י גיאות דקדושה כנ"ל בענין רמה ידך כו', וזה נעשה ע"י אתעדל"ת בבחי' א' משמיני שבשמינית של הת"ח כו' (דהגם שהוא חלק א' מס"ד היינו משום שלמטה א"א להיות כולו ס"ג שישליטו בזה הקליפות, משא"כ למעלה וכנ"ל), וזהו כי תרכב על סוסך מרכבותיך אזי מרכבותיך ישועה, ענין הישועה הוא שע"י שם ס"ג שהוא בחי' גיאות הנ"ל יומשך השפע בקדושה ולא יהי' יניקת החיצונים, וזהו סוס⁸⁴ ורוכבו רמה בים, ויש בפ"י רמה ב' ענינים, הא' ענין רוממות, והב' ענין השלכה לפי שע"י הסוס הוא מתרומם כמ"ש כי גאה גאה, גאה על גיוותנא, ואז נאמר רמה ידך כו', לכך נשליכו בים כל מרכבות⁸⁵ פרעה וחילו שאמר לא⁸⁶ ידעתי את הוי' כו', והכל מטעם א' כנ"ל, ומפני הרוממות יבוא לכלל הקפידה בהאור ושפע הנמשך ממנו ית' שלא יהי' יניקה וחיות למי שאינו ראוי. והנה כבר נת' שיש ב' פעמים ג"ס, הא' בבחי' הסתלקות והתנשאות מלמטה למעלה, והב' בבחי' המשכה מלמעלה למטה, וזהו ענין ב' בחי' סוס כי תרכב על סוסך.

79 וזהו ג"כ: לשון קטע זה הוא כמו בתו"א קיג, ב.
 שם קכ, ב. 83 דסוס הוא גימטרי" ב"פ ס"ג: ראה
 80 מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' שצ. תוי"ח
 קמה, יג. בשלח רכ, א. וש"נ.
 81 כי תרכב על סוסך מרכבותיך: חבקוק 84 סוס ורוכבו רמה בים: בשלח טו, א.
 ג, ח. 85 מרכבות פרעה וחילו: שם ד.
 82 ששה דברים נאמרו בסוס: ראה פסחים 86 לא ידעתי את הוי': שמות ה, ב.

וביאור ענין רכיבת הסוס מלמעלה למטה הנה ארוז"ל הקב"ה⁸⁷ רוכב על כרוב קל ושט בחי"י אלף עולמות כו', הקב"ה היינו שהוא ית' מאיר ונמשך מהעולם אל הגילוי מעולם ועד עולם, לכך נק' הקב"ה כי קדוש מורה על בחי' היותו מובדל בבחי' העולם והוא בחי' עלמא דאתכסיא וברוך היינו שנמשך מעלמא דאתכסיא להיות בבחי' גילוי בעלמא דאתגליא, והמשכה זו מהעולם אל הגילוי הוא ע"י רכיבת הכרוב או הסוס, כמו שהסוס נושא האדם להיות רוכב ומתגלה כו', כך הוא ענין הקב"ה רוכב על כרוב קל שהם בחי' אותיות המבואר גילוי אור למטה, וזהו בחי' סוס הב' שירד ע"י מגבוה לנמוך שיש במרוצת הסוס ב' דברים, א' לעלות מלמטה למעלה במעלת הרוממות וגיאות כנ"ל, והב' ירידתם מלמעלה למטה, והיינו ב"פ ס"ג שגם בבחי' הירידה והמשכה הוא ג"כ בבחי' גיאות שלא ליתן יניקה למי שאינו ראוי כו', ומה שאמר ושט בחי"י אלף עולמות הענין הוא דהגם שאין מספר פרטי העולמות אלא ד' אבי"ע, זהו בדרך כלל אבל בדרך פרט ח"י אלפים, וישנם למעלה מאצי' ולמטה מאצי' (וא"כ אם היות עיקר הפי' במא' זה דרוכב ושט כו' הוא בבחי' הירידה מלמעלה למטה מאצי' לבי"ע, שיש ח"י אלף עולמות בבי"ע והם ב' סית"ן דמט"ט כו', מ"מ כיון שיש עולמות הנ"ל למעלה מאצי' א"כ יתכן לפרש שהוא ע"ד עלי' מלמטה למעלה ע"ד בחי' סוס הא', אך להבין ענין זה דסוס אשר רכב עליו המלך איך שישנה בכנסת ישראל כדרז"ל הקב"ה רוכב כו', וגם ההפרש בין כרוב לסוס, כי הנה רואים בכל דור ובכל זמן יש בחי' גילוי אלקות למטה בעולם השפל שלנו ג"כ בשינוי אופנים שונים, דהנה בימי התנאים הי' בחי' גילוי אלקות בתושבע"פ במשנה ותלמוד, שלא הי' עדיין בחי' גילוי אלקות באופן זה בלימוד תושבע"פ בדורות שקדמה להם ואפילו בזמן הבית הראשון, וכמשארז"ל ע"פ שקר⁸⁸ החן זה דורו של משה ויהושע, והבל היופי זה דורו של חזקיה, אשה יראת ה' היא תתהלל זה דורו של רבי יהודא בר אילעאי שהי' מתכסי' ששה ת"ח בטלית א' ועוסקין בתורה, הרי שבדורן של התנאים הי' גילוי אלקות בתושבע"פ יותר מדורו של משה ויהושע וזקנים, וזהו שאמר ע"ז אשה יראת ה' כו', דתושבע"פ⁸⁹ נק' תורת אמך ובוודאי גם בדורות הראשונים כמו בימי בית ראשון הי' בחי' גילוי אלקות בתושבע"פ, אלא שלא הי' כ"כ כמו בזמן התנאים, אמנם בדברים אחרים הי' בחי' גילוי אלקות בזמן בית ראשון יותר מבזמן בית שני כמו הנבואה לנביאים וכיוצא, וא"כ אנו רואים שינוי אופנים בבחי' גילוי אלקות עד שאין דור דומה לחברו כלל, שבדור זה מתגלה אלקות בדבר זה ובדור זה בדבר אחר, וכמו שאנו רואים שינוי אופנים בגילוי אלקות גם אחר זמן התנאים ואמוראים שמשנתנים מדור לדור, והוא מה שבימי הגאונים הי' גילוי אלקות בענין ואופן אחר, וכמו שהי' בחי' גילוי אלקות בזמן הפוסקים הקדמונים שאחריהם כמו הרי"ף והרמב"ם ובעלי התוס', ועד"ז הולך ומשתנה מדור לדור עד גם בדורות

89) דתושבע"פ נק' תורת אמך : ראה מדרש משלי א, ח. אגה"ק סכ"ט (קנא, א) בשם הזהר. אוה"ח לזהר ר"פ פינחס. כנפי יונה ח"א פ"ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' א'תנ. וש"נ.

87) הקב"ה רוכב על כרוב קל: ע"ז ג, ב.
88) שקר החן זה דורו של משה ויהושע : משלי לא, ל. ראה סנהדרין כ, א. ילקוט שמעוני שמואל-א כה, מד (רמז קלו).

האחרונים הקרובים לזמננו הי' שינוי אופנים הרבה מדור לדור עד שבדורות הללו עיקר גילוי אלקות הוא במצות גמ"ח וכיוצא בזה יש זמן ועת פרטית שעיקר גילוי אלקות הוא בתפילה, ויש עת וזמן פרטי שהגילוי הוא בתורה דוקא, ויש עת וזמן במצוה פרטי, והכל הוא רק בחי' גילוי אחר גילוי, אלא שהשעה צריכה שיהי' הגילוי באותה דבר דוקא, והכוונה מכולם אחת היא, רק שהכלי והלבוש הוא בשינוי כו', וזהו ענין רכיבת הסוס בפרט בכ"י בכל עת ושעה, וגם בכלל לכמה דורות יחד איך שיהי' אופן הגילוי מן ההעלם באיזה כלי ובאיזה מצוה, וזהו ענין וסוס אשר רכב עליו המלך להיות הגילוי בבחי' זו כו' ופעם בבחי' וכלי זה, וזהו ג"כ ענין ושט בבחי' אלף עולמות בפרט בכ"י כו', אך בחי' סוס כוחו גדול להוליך ולהמשיך הגילוי למטה מטה יותר מהכרוב כמ"ש במ"א, ולכן זכרי"ם ראה המרכבה בסוסים ויחזקאל⁹¹ בחיות וכתוב פני"ה הא' כפני הכרוב, והיינו כי זכרי' הי' אח"כ וראה המרכבה כשנמשכת למטה יותר מבימי יחזקאל, והמשכה זו למטה יותר הוא דוקא ע"י סוסים (וע"י שהוא בחי' ס"ג רוחו גסה כו' לא יהי' יניקה לחיצונים, וזהו סוס⁹² מוכן למלחמה כו' דוקא ע"י סוס שע"י המלחמה שלא ינקו החיצונים, וכ"ז מתעורר ע"י הגיאות של הת"ח, וזהו הסוס הא' מלמטה למעלה ועי"ז נמשך מלמעלה למטה בחי' סוס הב' סוס אשר רכב עליו המלך כו'), ולכן כתיב ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וכנ"ל תחלת אות זה.

ח) אך להבין זה שמתחלה רצה המן להמשיך הלבוש והסוס לעצמו ממש, דלכאורה זה תמוה, דבשלמא שהמן ילביש את מרדכי יתכן דכשהגסות הוא בקדושה מעטרא ליה, ולכן ממשיך בחי' גיאות לבש וס"ג דקדושה הלבוש והסוס, אבל איך שייך ענין המשכה זו להמן ממש גסות דקליפות, והגם שבאמת לא המשיך ח"ו רק וילבש את מרדכי, מ"מ צריך הבנה איך הי' הוא רוצה שיומשך לו כו', וגם להבין כללות ענין הנס במה שנהפך מחשבתו מרעה שחשב להמשיך לעצמו הלבוש והסוס ונהפוך הוא להיות וילבש את מרדכי.

ו) **יובן** בהקדים ענין מעשה דאחשורש וכללות ענין פורים, כי הנה בזמן אחשורש בגלות בית ראשון אזי היתה התלבשות השכינה בקליפת נוגה שע"ז הולך ביאור כל ענין סיפור מעשה דושתי ואחשורש (וענין ז' הסריסים וז' נערות שהן ז' היכלו' דדכורא ודנוק' שכולם נמשכו בגלות השכינה בקליפת נוגה כמ"ש במ"א) ואשר נגזר עלי' אשר"י לא תבוא ושתי לפני המלך שלא יהי' הגילוי בבחי' נוגה (והגם שכל עיקר העבודה הוא בירווי נוגה היינו שהקדושה מבררת נוגה, וכן

90 זכרי' ראה המרכבה בסוסים: ראה

טעות המעתיק].

93 סוס מוכן למלחמה: משלי כא, לא

[ושם: ליום מלחמה. וראה מאמרי אדה"ו

תקס"ד ע' כה. לקו"ת שה"ש יא, ג].

94 אשר לא תבוא ושתי: אסתר א, יט.

זכרי' ו, ב.

91 ויחזקאל בחיות: יחזקאל פ"א.

92 פני הא' כפני הכרוב: יחזקאל יד, ד.

וארבעה פנים לאחד פני האחד פני הכרוב.

[בכת"ב ב כאן: פני האר"י כפני הכרוב. והוא

למטה הברורים ע"י ישראל כו', אבל לא שתקבל בחי' נוגה בעצמו השפע מקדושה עליונה רק בסדר ההשתלשלות מאחוריים כו'), וכיוצא בזה הוא בענין נתינת⁹⁵ הטבעת להמן תחילה ואח"כ העביר ממנו ונתנה למרדכי שהוא ג"כ אופן התלבשות אלקות ע"י כלים מכלים שונים, והענין של הטבעת היינו ענין חותם המלך, הדנה עד"מ חותם של מלך בשר ודם שיחתום בטבעתו ובטבעתו חתום שמו שאעפ"י שאין בחתימה זאת רק אותיות שמו בלבד והרי אין ערוך כלל שם האדם לגבי מהו"ע של האדם, כמו עד"מ כשחותם אדם ראובן בן יעקב וכיוצא שהרי אין אלו אותיות ואין זו הצורה עצמו של ראובן בן יעקב וצורתו ותבניתו ומהותו ואין ערוך כלל, רק ש"מ הוא זיכרון שזהו ראובן בן יעקב הכתוב הוא סימן כנגד אותו עצם ותבנית הידוע הנק' ראובן בן יעקב, ולהיות כן שהוא סימן לראובן בן יעקב ממש כך ע"י חתימה זו הוא מקיים ומגלה רצון שבנפשו, שהרצון שבנפשו נגמר ונחקק בחתימה זו עד שלא יוכל לחזור מהדבר אפילו ישונה רצונו כו' (ומשום שכבר נתגלה רצונו ע"י חותם ונחקק במעשה ולכן אין להשיב כו', משא"כ כשלא בא הרצון לגילוי ע"י החותם יוכל לשנות מרצון לרצון כו'), הרי א"כ ע"י החתימה הוא גילוי וקיום הרצון הוא מפנימי הנפש כידוע, והנמשל מזה יובן למעלה בענין חותם של הקב"ה שהוא ג"כ בטבעת המלך ג"כ עד"ז, והיא כענין מ"ש בציץ ופיתחת⁹⁶ עלי' פתוחי חותם, והענין דבטבעת זו הוא בחי' גילוי רצה"ע אעפ"י שאין החותם אלא בחי' אותיות בלבד, מ"מ הוא כמו שמו של ראובן החקוק בחותם שהוא זכר וסימן למהו"ע ממש, וזהו אשר"י נחתם בטבעת המלך אין להשיב כו', וענין היותו בטבעת דוקא כי הטבעת עגולה רומזת לבחי' מקיף וסובב, והנה פעם נותן חותם הטבעת להמן ופעם העביר מהמן ונתנה למרדכי אעפ"י שרחוקים זה מזה בתכלית, כי לפני עצמות המלך הכל שוין כמ"ש כחשיכה כאורה כו'.

ו**ג**ם ענין שאמר המן ואשר"י⁹⁸ ניתן כתר מלכות בראשו, פי' כתר מלכות היינו הרצון לבחי' מלוכה אלא אמלוך, דאעפ"י שנאמר מלכותך מכ"ע מ"מ צריך שיעוררו ויעשו אצלו ית' בחי' רצון למדת המל', משום דאין"י מלך בלא עם, והרי באמת אין דבר נפרד כו' מאחר שהוא עצמו ברא יש מאין והם כאין ואפס קמי' ית', א"כ על מי ימלוך כו', אלא צריך להמשיך לו תענוג ורצון להיות חפץ בהתפשטות מלוכה זה. וזהו ענין אמרו⁹⁹ לפני מלכיות ברה"ה כנודע ומבואר במ"א, וזהו ענין כתר מל' התענוג והרצון שנמשך במדת מלוכה כו' (והטבעת הוא בחי' גילוי רצון זה כנ"ל), ורצה המן להמשיך ג"כ מבחי' זו דכתר מל' שהוא

98) ואשר ניתן כתר מלכות בראשו: שם ו, ח (המשך פסוק: יביאו לבוש מלכות).

99) דאין מלך בלא עם: בחיי וישב לת, ל. תניא שער היחוד והאמונה רפ"ז (פא, ב). ובכ"מ.

100) אמרו לפני מלכיות: ראה ר"ה טז, סע"ד. לד, ב.

95) נתינת הטבעת להמן תחילה: ראה שם ג, י.

96) ופיתחת עלי' פתוחי חותם: תצוה כח, לו.

97) אשר נחתם בטבעת המלך אין להשיב: אסתר ח, ח.

פנימי' הרצון שלמעלה מהלבוש מל' עצמו שזהו בחי' המלוכה, וזהו הרצון והחפץ להיות התהוות מדת מל', וזהו כענין חותם הטבעת שהוא גילוי הרצון, ואח"כ נותן כ"ז למרדכי היינו ע"י הסוס בחי' ג"ס שהעלה הכתר והלבוש לבחי' הרוממו' והגאות הנ"ל עד שמסתלק מבחי' המן כדלעיל בפ"י מרכבותיך ישועה, והוא תנינת הטבעת למרדכי היהודי להיות גילוי הרצון אליו ולכל היהודים כו'.

והטעם שהוא ע"י טבעת דוקא דהנה כבר נת' כי הטבעת עגולה היא רומזת לבחי' מקיף וסובב, ובנ"י בבחי' מקיף וסובב שלהם הם דבוקים בעצמות אלקות דהיינו בחי' מזלייהו חזי שבחי' זו הוא מקיף על הנשמה שבגוף כו', לכן גם הנשמה שבגוף דבוקה באלקות מצד דמזלייהו חזי, והיינו למעלה מהטעם ודעת, כי הנה אנו רואים בחוש בישראל גם בפחות הערך, הגם שיתענג מעושר וכבוד הרבה עכ"ז אין זה עיקר פנימי' רצונו ולא נתמלא כל עיקר רצונו בזה כו', והרי הישראל אינו מרגיש זה עפ"י איזה טעם ודעת אלא דבר זה הוא אצלם למעלה מן הטעם ושכל רק מצד שרש נשמתם למעלה דאע"ג¹⁰¹ דאיהו לא חזי מזלי' חזי כו', וזהו שאמרה שימני¹⁰² כחותם ופ"י בוהר דאע"ג דאזיל הכא והכא דיוקני' אשתאר בך, פ"י דיוקני' הוא בחי' מזלייהו שהוא דבוקה בך כחותם בחי' רצון שלמעלה מהחכ' שהוא ענין טבעת, וזהו ענין תנינת הטבעת למרדכי כו'.

ט) ועתה יובן ענין פורים בכלל, שלכאורה צ"ל למה נקראים ע"ש¹⁰³ הפור והגורל שהפיל המן כו' דוקא, ויובן בהקדים ענין המס"נ שהי' לכל ישראל בימי מרדכי ואסתר כשעמד עליהם המן הרשע וביקש להשמיד ולהרוג כו', שכל הימים האלה שהיו בנ"י בסכנה מפני גזירות המן כשנמשך הזמן כמעט¹⁰⁴ משך שנה (כי אפי' אח"כ ניתן להם רק רשות לעמוד על נפשם כו' והרי היו מועטי' מאוד כנגד העכו"מ' וכש"כ מקודם לזה כו') היו כולם מנער ועד זקן בבחי' מס"נ ממש בכל יום ובכל עת ובכל שעה, כי בכל עת ובכל שעה היו מוכנים למסור נפשם להריגה ולא לעבור על ד"ת ח"ו, ולא עלה ע"ד שום אחד מהם מחשבת חוץ ח"ו, וזה הענין הי' אצלם בודאי למעלה מן הטעם ודעת, כי הנה עיקר ענין מס"נ הוא דוקא למעלה מן הטעם ודעת, ומה שכתוב בספרי היראה דאהבה עפ"י טעם ושכל נק' מס"נ, זה אינו, דאהבה במס"נ הוא למעלה מן הטעם והשכל דוקא, ואפי' מי שמוסר נפשו על קדה"ש בפ"מ, אם כוונתו בזה להשיג איזה דבר מה כמו ע"מ לקבל פרס בג"ע וכיוצא, הנה עם היות ששכרו אתו ונק' מס"נ ממש וגדול מכל המצות לאין קץ, מ"מ אין זה עדיין מס"נ אמיתי, כי הוא לא מסר נפשו רק בשביל שירויה ריוח גדול לקבל פרס, וא"כ הרי זה

101 דאע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי : (104) כמעט משך שנה: בכ"מ בדא"ח: „כל מגילה ג, א. ושי"נ.

102 שימני כחותם ופ"י בוהר: שה"ש ח, ו. שכ. תו"א מג"א צו, א. שערי אורה צ, ב. סה"מ מלוקט ע' ער [בהוצאה החדשה – ח"ג ע' פד].

103 ע"ש הפור: אסתר ט, כו.

מוסר נפשו כדי להגיע לחפץ יותר יקר ונכבד, וא"כ הרי זה קרוב לבחי' היותו מושקע ברצונותיו הטבעיים אלא שמגיע לחפץ ורצון יקר יותר, אלא עיקר ענין מס"נ האמיתי שלא להגיע לשום חפץ ורצון זולת לה' לבדו, וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, וזה א"א כ"א למעלה מן הטעם והדעת (ובזה יובן מארז"ל¹⁰⁵ בפ"ד דפסחים מה ראו חנניא מישאל ועזרי' שמסרו נפשם עק"ה לכבשן האש, נשאו ק"ו בעצמן מצפרדעים, מה אלו שאין מצווין על קד"ה כו', וכן הוא בשמות רבה פ' יו"ד, ונודע הקושיא שהקשו בזה למה הוצרכו לק"ו מצפרדעים הא חיוב זה הוא מקרא ולא¹⁰⁶ תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני", אך הענין דחנניא מישאל ועזרי' מסרו עצמן במס"נ אמיתי הנ"ל שלמעלה מן הטעם ודעת ולא בשביל לקבל פרס, וע"ז שאלו מה ראו כו', פ"י איך אפשר להיות כן להיות מס"נ בלי שום טו"ד ולא בשביל ג"ע, ע"ז אמרו נשאו ק"ו בעצמן מצפרדעים שמסרו א"ע באש בוודאי בלי שום טעם ודעת כו', וזהו ענין עושה¹⁰⁷ האמת מפני שהוא אמת וסוף הטובה לבוא בכללה בוודאי יותר ויותר ממי שעובד ע"מ לקבל פרס כו', רק שמ"מ הוא אינו עושה כדי לירש הטובה אלא מפני שהוא אמת כו').

וזהו ענין פורים ע"ש הפור הוא הגורל, דהנה ענין הגורל הוא שתולה האדם את רצונו בהפלת הגורל, שכאשר יפול הגורל הן או לאו, כך יהי' רצונו, א"כ הוא למעלה מן הרצון שעפ"י בחירה של השכל שהרי הן ולאן שוין אצלו רק סומך כפי שיפול הגורל כו', והוא דוגמא וסימן לבחי' רעוא¹⁰⁸ דכל רעוין שלמעלה מבחי' רצון גלוי, אלא שהוא מקור הרצון כו', וזהו ענין הגורל בשני השעירים ביוהכ"פ שזהו ג"כ המשכה מבחי' רעוא דכל רעוין לכפר על העונות והפשעים שהם נגד רצה"ע ב"ה, והסליחה ומחילה הוא ע"י המשכת רעוא דכל רעוין בחי' מקור הרצון כו', אך מ"מ נק' יוהכ"פ¹⁰⁹ כפורים בכף הדמיון כי פורים ע"ש הפור כו', היינו שנמשך ג"כ מבחי' זו לבטל הפור דהמן שישוב גמולו בראשו כו', ויש בזה מעלה יתירה מבחי' גורל דיוהכ"פ, שהרי ביוהכ"פ צ"ל דוקא ע"י ה' עינים משא"כ בפורים שהם ימי משתה ושמחה ואעפ"י נמשך מבחי' זו, והיינו ע"י מס"נ שלהם שהי' למעלה מן הטעם ודעת לגמרי כנ"ל דהיינו בהעדר שום חפץ ורצון בלתי לה' לבדו וע"כ זכו להמשיך האור בגילוי בכלים דוקא (כמ"ש¹¹⁰ במ"א ע"פ וקבל היהודים כו'), שזהו ענין ימי משתה ושמחה שהוא בחי' התגלות האור בכלים דוקא כי ע"י השמחה הוא בחי' גילוי האור למטה (משא"כ ביוהכ"פ הוא עליות הכלים כו' ולא המשכת האור למטה בהכלי רק שהכלים עולים לקבל האור כו', והיינו מפני שבפורים זכו למעלה יתירה והוא בבחי' מס"נ

108 (108) רעוא דכל רעוין: זחי"ב פח, ב.

109 (109) יוהכ"פ כפורים: ראה תקי"ז תכ"א (נז,

ב).

110 (110) כמ"ש במ"א ע"פ וקבל היהודים:

אסתר ט, כג. תר"א צו, ג ואילך.

105 (105) מארז"ל בפ"ד דפסחים: נג, ב.

106 (106) ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי:

אמור כב, לב.

107 (107) עושה האמת מפני שהוא אמת: לשון

הרמב"ם הל' תשובה פ"י, ה"ב.

האמיתי הנ"ל להיות דבוקים בעצמות אא"ס שיוכל לשכון בכלי גם במה שלא יכול הכלי לסבול האור עפ"י ההשתלשלות, מאחר שהוא למעלה הרבה מן ההשתלשלות.

(י) והנה המן ע"י חוצפה וגסות שלו רצה להגביה א"ע לקבל ג"כ מבחי' רעוא דכל רעוין, כיון שבחי' רעוא דכל רעוין הוא גבוה עדיין מרצון גלוי א"כ נדמה לו שגם הוא יקבל משם אעפ"י שאין תורה ומצות כי קמ"י ית' כחשיכה כאורה ואמ"י צדקת מה תתן לו כו', וע"כ הפיל פור הוא הגורל דוגמא לבחי' גורל שלפני ה' ביהכ"פ שהוא בחי' רעוא דכל רעוין שלמעלה מהדעת ולמעלה מהרצון כו', כך הגביה המן א"ע בחוצפה כמ"ש אמ"י¹¹² תגביה כנשר כו', וענין הגביה זאת היינו שמגביה א"ע להיות ג"כ בבחי' זו שלמעלה מן הדעת והשכל ולמעלה ג"כ מן הרצון רק להיות רצונו תלוי בגורל על איזה יום שיפול הגורל כך יהי' רצונו, וכ"ז הוא שרצה להתנשאות ולהדמות לקדושה העליונה בכדי שיקבל גם הוא משם כיון דבבחי' עליונה זו כחשיכה כאורה כיון שהוא למעלה מהרצון, (ועמ"ש¹¹³ במ"א עפ"י מארז"ל האור זה מעשה הצדיקים והחשך זה מעשה הרשעים כו', ובזה מתורץ הקושיא דלעיל אות ח' איך רצה המן להמשיך לו הלבוש והסוס וגם הכתר מל' דהיינו טעמא מפני שדימה בנפשו שע"י שהגביה א"ע ע"י הגורל ימשיך מבחי' זו דכחשיכה כאורה כו' גם לו), אך ה' השיב מחשבתו שאפ"י מבחי' זו דכחשיכה כאורה נמשך דוקא למרדכי שבהם יהי' גילוי הרצון, אבל אותו¹¹⁴ ואת בניו תלו כו', והיינו ע"י המס"נ שלמעלה מהטעם והדעת שלהם דלכך המשיכו שגם מבחי' זו שהוא בחי' רעוא דכל רעוין שלמעלה מהטעם ודעת יומשך ג"כ למרדכי כו' דוקא וישוב מחשבתו הרעה על ראשו.

וזהו ע"כ¹¹⁵ קראו לימים האלה פורים כו' וימ"י¹¹⁶ הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים, פי' שנשאר בחי' רשימו מבחי' חותם מאותה ההארה בבחי' נצחית בל תמוט לעולם, וכמארז"ל כל"י המועדים בטלים לפי שכל המועדים הן מבחי' אורות שבכלים עפ"י סדר ההשתלשלות דאבי"ע ולכך הם בטלים במציאות לגבי גילוי האור שלפני ההשתלשלות שיתגלה לע"ל, משא"כ הפורים שהוא ג"כ מבחי' האור שלפני ההשתלשלות (כנ"ל בענין פור וגורל כו') שנמשך ונגזז בכלים להיות ימי משתה ושמחה כו'. וזהו ענין משארז"ל המן¹¹⁸ מן התורה מנין דכתיב המן העץ כו', פי' שיש בחי' המן דקליפה והוא הידוע, אבל המן מן התורה היינו בחי'

114 אותו ואת בניו תלו: ע"פ אסתר ט, כה.

115 ע"כ קראו לימים האלה פורים: שם כו.

116 וימי הפורים האלה: שם כח.

117 כל המועדים בטלים: מדרש משלי

פ"ט, ב. יל"ש שם רמז תתקמד.

118 המן מן התורה מנין דכתיב המן העץ:

ראה חולין קלט, ב. בראשית ג, יא.

111 ואם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.

112 אם תגביה כנשר: עובדי' א, ד.

113 ועמ"ש במ"א עפ"י מארז"ל האור זה

מעשה הצדיקים: ב"ר פ"ב, ה. ראה תו"א ויחי

קה, ב. לקו"ת צו ז, ד. איה"ת בראשית כרך ג'

תו, א ואילך. שמיני כרך א' ע' נה ואילך. וע'

ס. אמור כרך ג' ע' תתנח. עקב ע' תקה.

שמיני שבשמינית שצ"ל בת"ח כו' כנ"ל, והנה המן דקליפה רצה שיומשך הלבוש מל' ובחי' סוס שם ס"ג אליו, והוא ע"י חוצפה והגסות אם תגביה כנשר כנ"ל, אבל המלך מ"ה ציוה להמן דקליפה שיהופך לקדושה ונעשה ממנו בחי' המן מן התורה בקדושה האלקית הוא בחי' שמינית שבשמינית שבת"ח שמעטרא לי' כסאסאה כו', וזהו שהמלך ציוה להמן זה קח את הלבוש ואת הסוס, כי בו הדבר תלוי משום דבאתערותא דלתתא בגסות דקדושה כך נמשך אתעדל"ע בחי' גיאות לבש כי גאה גאה כו', וכך עשה ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי כו'.

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית

מרת **חווה** ע"ה

גורארי'

בת אדמו"ר הרב **אברהם יהושע העשיל** מקאפישיניץ

אשת חבר שעמדה במסירות נאמנה על יד בעלה

הרה"ח הרה"ת ר' **שניאור זלמן** ע"ה

שפעל כל ימיו למלאות רצונותיהם הק'

ונאמן ביתם של רבותינו הקדושים

כ"ק אדמו"ר אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מגזע תרשישים הצדיקים הרבנים הקדושים

האוהב ישראל מאפטא ור' לוי יצחק מבארדיטשוב

דער הייליגער רוזינער

ולמעלה בקודש המגיד הגדול ממעזריטש

ומעוד גדולי תלמידי הבעש"ט

זצוקלה"ה

נפטרה בשם-טוב עש"ק אחר חצות

כ"ד אדר, ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתה שליט"א